

(falta traduir i arreglar)

Com és l'infant de 6 a 8 anys

L'infant d'aquesta edat és curiós i divertit, a la frontera de "l'infant petit" i "l'infant que comença a ser gran". A l'escola, va a les classes de 1r i 2n del primer cicle de l'educació primària.

Deixa de ser tan egocèntric, de veure's ell mateix com el centre del món. Pot ser una mica més objectiu. Comença a diferenciar el món real del món màgic de fantasia.

Ja té més autonomia en els aspectes de cura personal, encara que en els aspectes afectius i socials és immadur i depèn molt de l'adult.

Desenvolupament físic

Hi ha una diferència substancial entre l'infant de l'etapa anterior i el de 6 a 8 anys. Pel que fa a la **psicomotricitat grossa** millora considerablement, comença a tenir equilibri, control de la força, la velocitat... Pot aprendre a patinar, a saltar a corda, a muntar en bicicleta, a nedar. Li agrada exhibir les noves habilitats.

Les transformacions físiques li permeten fer esforços més grans i més perllongats, però no reconeix encara la necessitat de descans, i té dificultats a l'hora de mantenir l'atenció.

És una edat activa, l'infant està en activitat constant, sembla que estigui equilibrant conscientment el seu cos amb l'espai. Té més domini dels seus moviments, però li és difícil saber encara del que és i del que no és capaç. Necessita exercitar i fer tempteig per posar-se a prova constantment. Així adquireix destresa i coordinació.

La **psicomotricitat fina** és la gran protagonista d'aquesta etapa encara que és molt precària. És conscient de la seva mà com a eina (i per això pot iniciar-se bé en l'aprenentatge de l'escriptura). Pot coordinar millor la visió amb el moviment. Quan l'ambient que el rodeja el distreu fàcilment, les seves mans poden continuar fent la tasca.

Desenvolupament de la personalitat

L'infant de 6/7 anys està encetant un període vital que s'ha anomenat **segona infància**. Comença a ser capaç de fixar-se més en els detalls i en les dades que rep, i pot arribar a algunes conclusions i lleis generals. Està entrant en el que tradicionalment es coneix com a "edat de la raó". Necessita explicacions i torna a aparèixer la clàssica pregunta: per què? La curiositat pel món real és gran, i comença a diferenciar-lo del món màgic i les fantasies (a vegades encara amb dificultat).

D'altra banda, cada cop és menys egocèntric. Ja no es veu ell mateix com a centre del món. Comença a comprendre que les coses són diferents segons el punt de vista des del qual es miren. Per tant, pot ser més objectiu en les anàlisis de la realitat.

Aquest procés és lent, però és el que li permetrà començar el procés de socialització i d'aprenentatge.

A partir dels 6/7 anys comença a gaudir de certa autonomia i independència, com ara sortir sol a comprar el pa (si el forn és a prop de casa, és clar), jugar sol amb els amics, vestir-se i rentar-se sol, controlar millor les seves necessitats i impulsos... També és més capaç d'esperar el moment oportú per a cada cosa.

Aquests canvis tan importants no sempre són fàcils de fer, i poden aparèixer sentiments d'inseguretat i de disgust, de desencís. Per exemple, l'infant que comença el primer curs de primària pot pensar que aprendrà a escriure i a llegir de seguida, i desanimar-se si veu que li costa molt més que no es pensava. Llavors cal anar molt en compte tant a dins de la família com a fora, per tal que rebi tot el suport possible i se senti estimulat a fer tot allò de què és capaç.

Encara confon, de vegades, la realitat i la fantasia, tot i que a poc a poc va aprenent a discernir una de l'altra. Els seus dibuixos comencen a estar plens de detalls sorprenents. Ja domina prou el llapis per sentir-se segur en reproduir allò que veu "realment".

Encara li agrada que li expliquin contes, endevinalles, cançons...

Sol ser un entusiasta dels animals, està orgullós dels seus progressos a l'escola i li agrada emportar-se a casa coses que ha fet durant el dia, per ensenyar-les als pares. Discuteix i es baralla sovint, a tot li busca raons, per a tot té un "però..."

Li agrada expressar que ja no se'l pot "enganyar" amb fantasies, tot i que és sensible a la suggestió d'un conte o d'una història ben narrada.

Desenvolupament intel·lectual

A partir dels sis anys l'infant desenvolupa les estratègies de repetició i organització, essencials per a la memòria. El seu ús és fràgil i limitat a certes tasques i es va consolidant amb l'edat. Això és possible perquè l'infant ja té una predisposició a recordar allò que li és familiar. Cal tenir en compte que aquesta capacitat intel·lectual coincideix amb l'època de l'escolarització en l'educació primària, fet que l'enfronta a la resolució de tasques continuament i de problemes cognitius que exigeixen d'ell la utilització d'estratègies.

En aquesta edat el coneixement es caracteritza per la possibilitat de pensar objectivament. És el que s'ha anomenat estadi del **pensament logicoconcret o de les operacions concretes**. És un moment en què l'infant comença a alliberar-se de l'egocentrisme del pensament o del pensament centrat en ell mateix.

Hi ha més objectivitat, realisme i racionalitat, donat que pot començar a utilitzar la lògica (pot ordenar, classificar, comparar, establir categories lògiques que diferencien unes coses d'altres). Es marca la noció de quantitat i poden establir relacions espacials: prop-lluny, dalt-baix..., relacions temporals: abans-després..., i certes relacions senzilles de causa-efecte.

Les operacions mentals d'aquesta edat es limiten a coses concretes, a coses que han fet, han vist, han comprovat o poden recordar. L'infant només pot operar mentalment amb coses que hagi experimentat, no pot pensar encara sobre coses "suposades". Qualsevol raonament que es faci amb ell ha de partir de l'experiència, o de coses concretes que té o ha tingut al davant i que pot recordar. Per exemple, si diem a un infant d'aquesta edat que defineixi què és un avió, ens pot dir: és un aparell amb motor, que vola molt alt i porta gent i paquets (fa servir objectes concrets que fan referència a objectes que ell coneix).

L'infant necessita actuar sobre les coses i centrar-se en l'objecte concret. Més endavant ho podrà fer sobre els elements abstractes.

El pensament comença a ser reflexiu, sota les lleis de la lògica, substituint el simbolisme i la subjectivitat pel raonament i intentant explicar les coses raonant-les, començant a interessar-se pel perquè de les coses. El **realisme** i la **racionalitat** són dos trets determinants d'aquesta etapa. A l'infant d'aquesta edat, ja no li interessien, tant com a l'etapa anterior, ni la màgia ni els jocs imaginatius, i tendeix més cap als fets reals: desitja amb ànsia descobrir com es fan les coses i per què són així.

Tot això li permet fer els aprenentatges bàsics de lectoescriptura i càlcul.

Té establerta la lateralitat i l'esquema corporal i, per tant, pot situar-se en l'espai i tenir coneixements temporals propers i concrets, però no històrics o allunyats de la seva experiència.

Els nous àmbits d'experiència (escola, amics, medis de comunicació) incideixen en la lectoescriptura i en l'accés a nous llenguatges. El lèxic cada vegada és més ampli i correcte, la sintaxi més complexa i la gramàtica s'acomoda a l'ús convencional.

Desenvolupament de la sociabilitat

A partir dels 6 anys es pot dir que comença l'etapa d'**inici de la sociabilitat**.

L'infant d'aquesta edat està descobrint que la realitat no fa voltes entorn del seu melic. És a l'inici de la sociabilitat, però encara no ha donat el pas definitiu. Per això, les agrupacions espontànies d'infants d'aquesta edat són poc estables; fan i desfan grupets de joc continuament.

Comença a veure's a si mateix i als oposats dins d'un context social, d'aquesta manera assegura les bases per l'autovaloració i per les apreciacions, que aconseguiran la seva fita cap als vuit anys.

També comença a tenir consciència o imatge d'ell mateix diferenciada del món que l'envolta i, a poc a poc, va afermant la seva personalitat, la qual cosa constitueix un dels trets característics d'aquesta etapa. Necessita que els adults el tractin d'una manera personal, diferent de com tracten els altres.

Els educadors que treballem amb nens i nenes d'aquesta edat hem de tenir molt present aquesta necessitat de sentir-se únics, diferents, i hem de fer un esforç per reconèixer què hi ha de característic en cada un dels infants.

L'esforç que fa l'infant d'aquesta edat per afermar la seva personalitat comporta tensions i conflictes en el grup, ja que cadascun vol que prevalgui la seva idea. Encara ha d'aprendre que gairebé mai no hi ha ningú que tingui tota la raó, ha d'aprendre a escoltar-se i a sopesar les raons dels altres.

D'aquesta manera es va enfrontant a la realitat i va conformant la seva personalitat. A mesura que l'infant és menys egocèntric, pot ser cada vegada més capaç de valorar els altres pel que valen realment i no per la seva utilitat o per les satisfaccions que li comporten.

Aquests avanços de coneixement d'un mateix no ocorren per casualitat, sinó que es troben relacionats amb les capacitats cognitives i amb les interrelacions socials que manté. Als sis anys hi ha una manca de capacitat per modular la seva conducta, certa incapacitat per distingir i decidir-se entre dues possibilitats oposades, la qual cosa es manifesta amb una conducta bipolar: pot ser molt bo amb la germana i al cap d'una estona canviar d'actitud, amb verbalitzacions de protesta, reaccions emocionals, etc. Aquesta situació és normal que es produeixi.

En aquesta edat ja depèn menys dels pares, els hàbits d'autonomia personal es van assolint i pot dedicar-se més a treballar els hàbits socials, de convivència i de treball, tot i ensopegar amb entrebancs continuament.

Els avanços en l'autonomia personal li donen peu a saber què vol i què no vol, i a distingir que és diferent "desitjar" que "tenir l'obligació de".

Comença a parlar amb els altres de manera més civilitzada: pot esperar el seu torn i començar el diàleg encara que amb els seus companys no s'escoltin ni s'entenguin del tot. Cal un procés, un aprenentatge, i la manera d'aprendre-ho és fent-ho.

El punt de referència en el grup encara és, de forma molt marcada, el monitor. A vegades li demanarà un cert paper "paternal"; que l'amanyagui, que l'ajudi a rentar-se, a pentinar-se... i sobretot el reclamarà quan es faci mal o quan tingui una bona baralla amb un altre infant.

Respecte a la relació entre ambdós sexes, l'interès del nen o nena d'aquesta edat està dipositat més en els rols socials que en les diferències anatòmiques i fisiològiques.

Comença, també, a centrar el seu món en la colla d'amics. Per a aquest infant, el grup és molt important, però encara no domina els seus mecanismes ni "es creu" les seves regles. Això fa que el grup d'infants d'aquesta edat sembli un laboratori de tempteigs, d'assaigs i errors, d'entrenament a la vida de grup, on els nens i nenes experimenten el que ofereixen les baralles i les reconciliacions, les normes, els "acusiques", l'autoritat, els aïllaments sobtats... Tot plegat és com un gran *western* ple d'acció.

Cap als 6/7 anys l'amistat es tradueix en l'ajuda i el recolzament unidireccional (un amic és el que fa les coses que ens agraden). Els amics, ho són per utilitat. Per exemple, si van a jugar a futbol, el seu amic serà el millor jugador de futbol, però si després van a cantar, aquell ja no serà el seu millor amic, sinó el que canta millor.

L'infant d'aquesta edat comença a entendre l'organització d'un grup i la distribució de funcions. Com que és més objectiu, pot viure l'altre com a diferent. Comença a ser possible la cooperació i el respecte a les regles establertes, que han de ser molt clares i concretes, perquè no hi hagi conflictes. Necessiten la intervenció directa i constant de l'adult.

Apareixen els jocs amb regles i, encara que amb dificultats, pot posar-se d'acord sobre quines regles marcaran el funcionament del joc. En aquests jocs, hi ha un sentit rígid de la justícia cap als altres, no suporten que els facin trampes, però poden fer igual pel que fa a ells mateixos.

Comencen els jocs de cooperació, si bé la intervenció de l'adult és força necessària per tal d'assenyar les bases que possibilitaran la cooperació.

En el joc predomina el moviment, la força i l'agilitat. Els jocs poden ser també de manipulació, representació i competició. Pot començar a jugar a jocs de taula, però sense utilitzar estratègies, confiant només en la sort.

3. Com és l'infant de 8 a 10 anys

L'infant d'aquesta edat és l'autèntic "infant gran", a un pas de fer el gran salt que representa l'adolescència. A l'escola, va a les classes de 3r i 4t d'educació primària.

A partir d'aquesta edat, l'infant ja és capaç de tenir autonomia i determinació. Es reafirmen interessos i aptituds: ja té idees i gustos "propis" i "definits".

L'infant de 8 a 10 anys no viu només el moment, sinó que té una visió de la realitat amb perspectiva i és més capaç d'assumir un compromís.

Desenvolupament físic

L'infant de 8 a 10 anys perfecciona, en aquesta etapa, els avanços assolits en l'etapa anterior. Augmenta la velocitat, la força, la precisió dels moviments, la coordinació..., per tot això, pot iniciar-se en els esports d'equip que ja demanen un cert rendiment i una constància, perquè és capaç d'esforços més perllongats.

En aquest període prepuberal, l'infant encara no ha començat a desenvolupar els canvis físics de la pubertat, però és freqüent que moltes nenes comencin a perfilar-los: enduriment dels mugrons, inici del pèl a les axil·les, etc.

El control de la **psicomotricitat fina** arriba a un alt nivell, la qual cosa es palesa en la capacitat per fer activitats manuals relativament complexes o delicades (ús d'eines i estris de fuster, modelisme, torn de ceràmica...).

Desenvolupament de la personalitat

L'infant de 8-10 anys sol ser equilibrat, segur d'ell mateix, amb ganes d'exercir la seva autonomia.

Controla millor les seves necessitats i impulsos, és més capaç d'esperar el moment oportú i la manera adient per a cada cosa.

Cerca l'autocontrol i l'autodomini. A través de l'activitat pot anar coneixent i reafirmant la seva identitat i maduresa.

Necessita i demana explicacions de tot, i també temps per desenvolupar pel seu compte les argumentacions. Està com assedegat de conèixer el món i com són les coses. Li agraden les històries de països llunyans, les aventures, els jocs de regles (malgrat que no sempre les respectarà), col·leccionar objectes i "tresors"...

És capaç de tenir interessos i aficions més definits. També la seva capacitat de comunicació ha millorat, quant a vocabulari, quant a expressió gestual (mímica, imitacions, "fer el pallaso" amb gràcia...). És un infant realista i racional, que de vegades menysprea la fantasia (encara que sovint el fascina) com a pròpia "d'infants petits".

Té un sentit molt acusat de justícia. Per això pot arribar a ser en excés inflexible i reglamentarista. Li costa acceptar els canvis o la diversitat de normes (en els jocs, en la vida de grup...). Alhora, pot mostrar una vessant esbojarrada i poca-solta, que alterna amb estones en què es mostra esquerp i replegat en si mateix.

Sol haver-hi una forta separació, i a vegades rebuig, entre nens i nenes. En aquesta etapa, ambdós sexes necessiten els "iguals" per corroborar, contrastar, compartir i entendre els canvis que els comportarà la pubertat. Aquesta separació, però, té la utilitat d'ajudar l'infant en la seva pròpia autoestima i identitat.

Cap als nou anys l'infant palesa una autonomia i un autoafermament que encara no havia mostrat i que constitueixen un dels trets essencials d'aquesta etapa, però continua, tanmateix, molt sensible a les suggestions del seu grup. La intensa vida de grup li dóna una consistència i una estabilitat de les quals no havia gaudit fins aquell moment. S'inicia un procés d'autocontrol i d'autocrítica.

Cap als deu anys es pot dir que l'infant arriba al cim de la infància quant a equilibri, adaptació i seguretat. És el moment de la plena expansió i de la integració de les característiques de l'infant gran.

Desenvolupament de la intel·ligència

La seva intel·ligència ha madurat i es dedica a "posar ordre" a tots els coneixements i informacions acumulats de forma desordenada en l'etapa anterior. Classifica, jerarquitzava, sistematitza, enumera, recorda... És una etapa d'anàlisi i raonament per sobre dels sentiments.

Té un gran interès per aprofundir en els seus coneixements científics, culturals, etc. Desitja "saber" moltes coses i "demostrar" com funcionen o perquè.

Segueix dins l'estadi del **pensament logicoconcret**, i anirà perfeccionant les seves capacitats intel·lectuals. Per exemple, comença a assumir els conceptes d'espai i de temps regits per la lògica adulta; és capaç de començar a entendre un mapa de corbes de nivell si prèviament ha vist la maqueta corresponent amb volum i l'ha comparada amb el mapa; és capaç d'aprendre a jugar a jocs de cartes de persones adultes (com ara la brisca o el pòquer) si se simplifiquen algunes regles...

Una nova adquisició intel·lectual serà el concepte de **conservació de les quantitats** cap als 7-8 anys. Per exemple, si, a dues noies (una de cinc anys i una altra de vuit), se'ls donen diverses boletes d'argila, totes iguals, i en fan una galeta, una salsitxa, un tomàquet, etc., la nena de quatre anys pot interpretar que ha canviat tot: la substància, el pes, el volum..., però la noia de vuit interpretarà que la substància és la mateixa i que no ha canviat ni el volum ni el pes. Això significa que pot diferenciar els diferents atributs (substància, volum, pes...) i que pot saber que uns atributs canvien i altres es conserven encara que canviï la forma o la situació, cosa que pot deduir perquè sap que, si fa l'acció inversa (tornar a recompondre les boletes), quedaran igual que abans (**concepte de reversibilitat**).

Com que ja té establerts els conceptes de temps i d'espai i la psicomotricitat està molt desenvolupada, pot aprofundir en activitats artístiques, esportives, intel·lectuals... que demanen ja cert grau d'especificitat i tecnicisme.

La seva lògica encara concreta li permet utilitzar el llenguatge de manera més precisa, i llegir i dialogar per cercar respostes a les seves preguntes. A partir dels 8 anys, l'infant acostuma a saber llegir prou bé, i és important que adquireixi el plaer de llegir sense l'obligació escolar.

Desenvolupament de la sociabilitat

L'infant d'aquesta edat està en un període de **consolidació de la sociabilitat**, a la qual s'havia iniciat en l'etapa anterior.

Té més en compte les opinions dels companys i adults fora del marc familiar. Comença a crear-se un món propi de relacions.

Als vuit anys l'amistat és concebuda com un procés bidireccional: cada amic ha d'adaptar-se a les necessitats de l'altre i donar l'ajuda necessària, al principi seran béns i serveis concrets, però més endavant, fonts d'intercanvi menys tangibles (sentiments, promeses, secrets...). Alhora s'adona que l'amistat pot desaparèixer.

Pot establir ja relacions d'amistat i no sols de companyonia, però encara no són gaire estables ni personals. Pot formar part de grups diferents sense entrar en contradicció (amistats de l'escola, amistats de l'esplai, del lloc de vacances...).

Cap als nou anys l'infant entra en un període d'interiorització, de reflexió sobre ell mateix, de consolidació o d'afermament d'interessos i aptituds. Pot començar a tenir aficions personals i a especialitzar-se en alguna tècnica o habilitat, o a aprofundir-hi. Es mostra més segur i decidit.

En les converses en grup sap escoltar i fa un esforç per comprendre els altres; sap expressar millor les seves idees i raonaments; en els diàlegs en grup ja no necessita tant la intervenció de l'adult o el seu arbitratge.

En aquesta edat el grup sol ser el més important, independentment de l'activitat que s'hi desenvolupi. Només la satisfacció de pertànyer a una colla ja el compensa. És un grup gregari on hi ha, sovint, un estricte repartiment de jerarquies entre els membres. La colla funciona com un grup "d'iguals" que es mesura amb l'adult i sovint s'hi oposa. Té els seus secrets, el seu codi d'honor, i el pitjor pecat és ser "un acusica".

És un bon moment per a la sociabilitat i la vida de grup. Això no treu que hi hagi conflictes o tensions. Hi ha interès i possibilitats de relacionar-se en grup, però li donen tanta importància que són molt sensibles tant a les crítiques o rebuigs com a les lloances i felicitacions.

A vegades, en els processos de vida de grup, l'infant d'aquesta edat ens pot sorprendre per la seva "crueltat" cap als altres. Passa, a vegades, que un infant "cau" malament i se li fa la vida impossible, fins que li toca a un altre assumir aquest paper de "marginat" pel grup. En la recerca de la homogeneïtat, el grup llisca sovint cap a la intolerància, el reglamentarisme i la tendència al refús d'un infant concret.

La vida de grup es consolida; poden regular-la cercant normes o acords, responsabilitzant-se cadascú del que li pertoca. Es creen tradicions i estils de vida de grup als quals solen ser molt fidels..

La intervenció de l'adult tindrà com a objectiu, en aquesta etapa, no tant treure les castanyes del foc com posar en evidència les contradiccions i les ambivalències. D'aquesta manera l'infant pot aprofundir en la seva reflexió i en el seu posicionament, però depèn encara de l'opinió, l'aprovació o la desaprovació dels adults quant a les seves accions i actituds.

4. Com és l'infant de 10 a 12 anys

L'infant d'aquesta edat manté moltes característiques de l'etapa anterior, però manifesta una dualitat nova entre el seu món exterior (el grup) i el seu món interior (la descoberta intensiva d'un mateix). A l'escola, van a les classes de 5è i 6è d'educació primària.

Aquesta etapa es caracteritza pel fet de ser un moment d'interiorització, d'autoanàlisi, de descobriment del propi jo per via reflexiva i d'interès per la pròpia intimitat.

Els grans canvis físics (tot el cos comença a canviar d'aspecte i de funcionament) generen estranyesa, incomoditat i inseguretat.

Desenvolupament físic

En aquesta etapa, l'infant creix de 8 a 10 cm per any i comença a manifestar els canvis propis de la **pubertat**, és a dir, del període en què s'inicien les funcions dels òrgans sexuals.

Les nenes inicien abans aquest procés de canvis puberals.

En els nens, augmenta el teixit muscular i el perímetre de les espatlles, i la maduresa sexual s'inicia cap als 12 o 14 anys; en les nenes, augmenta el teixit adipós i el perímetre dels malucs, i la maduresa sexual s'inicia generalment als 10 o 12 anys.

És l'època en què, físicament, es va perdent l'harmonia pròpia de la segona infància: els rostres arrodonits es transformen, les cames i els nassos s'allarguen, i apareixen els primers granets a la cara. Aquestes transformacions els comencen a preocupar, sense arribar a ser el centre de la seva inquietud, com passarà més endavant.

Desenvolupament de la personalitat

Exteriorment se'l veu despreocupat, alegre, sobretot quan està amb la colla, que segueix sent el nucli d'expansió de la seva sociabilitat. Individualment, però, viu tensions i conflictes. L'infant de 10-12 anys comença a tenir una percepció més fina d'ell mateix, de la seva personalitat, dels canvis que li esperen, dels neguits i dubtes que aquests generen. Per això, es produeixen comportaments ambivalents del tipus "amagar-se" - "mostrar-se" i d'altres.

En les nenes, comencen actituds que més endavant s'accentuaran, com ara mirar-se molt al mirall, tancar-se al lavabo, etc.

Cap als onze i dotze anys, ja camí de l'adolescència, es va produint una interiorització i una autoanàlisi, cercant més intimitat. També pot mostrar a vegades certa oposició, variabilitat o ambivalència.

Frueix amb les històries i pel·lícules d'exploracions, investigacions, aventures... Li agraden les competicions i els premis. Experimenta grans fòbies i grans adhesions: les coses són espantoses o meravelloses, sense termes mitjans.

També és una etapa de consolidació de les aficions (esport, música, col·leccions...) i d'influència de les modes en la manera de vestir.

Comencen els conflictes amb els adults, ja que aquests van perdent a poc a poc el prestigi que abans tenien. El replegament de l'infant d'aquesta edat en si mateix dificulta la comunicació i comprensió amb els adults. Hi ha un "estira i arronsa" permanent, on s'han d'anar situant els uns i els altres a les noves, sorprenents i sovint contradictòries situacions. Però l'infant d'aquesta edat encara troba en el nucli familiar un niu acollidor i necessari on recollir-se de tant en tant.

Necessita posar en qüestió allò establert per iniciar-se a delimitar els propis criteris. Una manera d'autoafirmar-se és oposar-se a allò contrari o diferent.

Comença a veure's formant part d'un món propi, més ampli i diferent del familiar. Viu molt apassionadament les situacions i relacions del món extrafamiliar i amb relativa fredor, a voltes rebuig, el món familiar. Sembla que a vegades no li importi gens el que passa a casa.

Entre nens i nenes es manté o s'accentua la distància que hi havia en l'etapa anterior, i solament al final d'aquesta etapa començaran les primeres aproximacions individuals. Però, mentrestant, aquesta distància entre ambdós sexes pot traduir-se en agressivitat verbal, bromes de mal gust o, de vegades, en una actitud d'olímpica indiferència.

Apareix una gran curiositat primordialment racional de descobrir, per ells mateixos, els processos fisiològics de la fecundació i la concepció.

Desenvolupament de la intel·ligència

L'infant de 10 a 12 anys és reflexiu, "pensa" les seves idees, avança hipòtesis... i s'acosta, sense arribar-hi del tot, al pensament abstracte. Encara necessita referents concrets per desenvolupar el seu **pensament logicoconcret**.

En aquestes edats, pel que fa a la cognició, l'infant navega entre dues aigües, està consolidant el període de les operacions concretes (des de sis i set a anys fins als onze i dotze), i s'anuncia l'inici de l'estadi de les operacions formals.

Però aquesta maduresa que està assolint el va capacitant per organitzar-se i planificar activitats amb més autonomia. Pot començar a preveure sense necessitat d'obtenir resultats immediats (tot i que segueixen preferint que sigui així). Per aquest motiu, és una etapa que cal aprofitar per consolidar els processos organitzatius bàsics: classificació de les feines (què va primer, què va després, etc.), distribució de responsabilitats, seguiment i control..., i aprofundir-hi.

Desenvolupament de la sociabilitat

Aquest és un període de relacions i amistat. Passa a ser important identificar-se amb el grup d'una manera força visible: roba, aficions... Es pot dir que, en aquesta edat, l'infant recerca la pròpia identitat mitjançant la relació amb els altres.

El grup és més acollidor i "democràtic" que en l'edat anterior, les relacions d'amistat són més profundes i duradores. L'amic o amiga esdevindrà la persona que ajuda i intercanvia amb ell els sentiments, desitjos..., i comparteix idees, secrets o promeses.

Com que pot reconèixer amb més precisió les característiques de les altres persones, es relaciona amb un nucli més petit de companys, però d'una manera més intensa que en l'etapa anterior: es formen subgrups, generalment els nens separats de les nenes, i en aquests subgrups les relacions es fan més sòlides, més consistentes.